

ВЕЛИКИТЕ ПИСАТЕЛИ НА ВСИЧКИ ВРЕМЕНА

Издателство
 ПАРИТЕТ

ВЕЛИКИТЕ ПИСАТЕЛИ

НА ВСИЧКИ ВРЕМЕНА

Автор: Гита Голдберг

Превод: Таня Балова

Издателство „Паритет“, 256 стр.

Михаил Булгаков обичал да разказва историята за млад и амбициозен мъж, който мечтаел да се образова и непрекъснато тровел живота на един библиотекар, досаждайки му с въпроса: Какво ще му препоръча да чете? За да се отърве от досадника, библиотекарят му казал, че информация за всичко, което го интересува, ще открие в речника на Брокхаус и Ефрон, който наброявал 82 основни и 4 допълнителни тома. Упоритият мъж започнал да чете от препоръчаните му томове, но още на втория том много се уморил. Започнал да се храни лошо, станал разсеян, а когато стигнал до петия том започнали да му се случват странни неща: „И така, посред бял ден той видя на улица В., на входа на работилниците, Бана Абул Абас-Ахмет-Ибн-Мохамед-Отман-Ибн-Ал, известният арабски математик с бял тюрбан на главата“...

Да, не можеш да обгърнеш необятното. Разбира се, човечеството е дало на света много повече велики писатели, отколкото ние представяме в нашата книга, но в нея са включени част от онези, които са признати в цял свят – Омир, Сервантес, Шекспир, Лев Толстой, Достоевски, Пушкин, Дикенс, Хемингуей. Текстове представляват кратки животоописания, а не разглеждат техните произведения, защото, както знаете, животът е съдба, а без съдба няма как да се роди писател, дори да е надарен със самороден талант, а и нека не забравяме, че съдбите на великите писатели често са много по-въълнуващи от литературните им произведения.

**За поръчки на книги от сайта
www.paritetbf.com – 20% отстъпка.**

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена в каквато и да е форма без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-540-8

**Биографични книги за хората, които направиха света
такъв, какъвто го познаваме днес**

1. ПЪЛКОВОДЦИТЕ НА ДРЕВНИЯ СВЯТ
2. ЖЕНИТЕ, КОИТО ПРОМЕНИХА СВЕТА
3. ГЕНИИТЕ НА ВСИЧКИ ВРЕМЕНА
4. НАЙ-ВЕЛИКИТЕ КИНОЗВЕЗДИ НА ХХ ВЕК
5. ПЪЛКОВОДЦИТЕ, КОИТО ПРОМЕНИХА СВЕТА
6. ВЕЛИКИ ТИРАНИ И ДИКТАТОРИ
7. НАЙ-ВЛИЯТЕЛНИТЕ ВЛАДЕТЕЛКИ В ИСТОРИЯТА НА СВЕТА
8. ВЕЛИКИ ПРОРОЦИ И ЯСНОВИДЦИ
9. ЛИЧНОСТИТЕ, КОИТО ПРОМЕНИХА СВЕТА
10. ЖЕНИТЕ, КОИТО ВДЪХНОВИХА ВЕЛИКИ МЪЖЕ
11. ПЪТЕШЕСТВЕНИЦИТЕ, КОИТО ОТКРИХА НОВИЯ СВЯТ
12. ВЛАДЕТЕЛИТЕ НА РУСИЯ
От Рюрик до Путин
13. НАЙ-ВЕЛИКИТЕ КОМПОЗИТОРИ НА ВСИЧКИ
ВРЕМЕНА
14. НАЙ-ЖЕСТОКИТЕ СЕРИЙНИ УБИЙЦИ
От Джак Изкормвача до Андрей Чекатило
15. ВЕЛИКИ ФУТБОЛИСТИ НА ХХ ВЕК
16. ЛИЧНОСТИТЕ, КОИТО ПРОМЕНИХА ЖИВОТА
От ХХ век до наши дни
17. ГЕНЕРАЛИТЕ НА ВЕРМАХТА
19. НАЙ-ДОБРИТЕ ФУТБОЛИСТИ НА ХХІ ВЕК
20. НАЙ-ВЕЛИКИТЕ АКТРИСИ НА ХХ ВЕК
21. НАЙ-ВЕЛИКИТЕ ТЕНИСИСТИ НА ВСИЧКИ ВРЕМЕНА
22. 30-ТЕ НАЙ-ЗНАМЕНИТИ ФУТБОЛНИ ТРЕНЬОРИ

СЪДЪРЖАНИЕ

ОМИР

Загадъчна и знаменита историческа личност7

МИГЕЛ ДЕ СЕРВАНТЕС

Прочутият съвременник на Шекспир..... 13

УИЛЯМ ШЕКСПИР

Бил ли е или не? Това е въпросът! 23

УОЛТЪР СКОТ

Бащата на историческия роман 33

ОНОРЕ ДЪО БАЛЗАК

Основоположникът на реализма
в европейската литература 43

АЛЕКСАНДЪР ПУШКИН

Гений или хазартен играч, женкар и дуелист 53

ВИКТОР ЮГО

Триумф и трагедии 63

АЛЕКСАНДЪР ДЮМА

Красива история не става без малко лъжа 75

ХАНС КРИСТИАН АНДЕРСЕН

„Махнете децата от паметника ми!“ 87

ЧАРЛЗ ДИКЕНС

Сложната съдба на най-големият прозаик
на XIX век..... 97

ФЪОДОР ДОСТОЕВСКИ

Каторжникът, картоиграчът, геният 109

ЛЕВ ТОЛСТОЙ

Живот и смърт 123

МАРК ТВЕН

Живот, по-интересен от творбите му..... 135

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ

Невероятни приключения 145

АНТОН ЧЕХОВ

Жени и семейство, пари и театър 155

ОСКАР УАЙЛДДекадентът с порочни страсти,
който покори света..... 167**ИВАН БУНИН**

Усещане за живот..... 177

ДЖЕК ЛОНДОН„Бих написал всякакъв боклук,
стига да ми платят“ 187**АТАГА КРИСТИ**

Неразкрити тайни..... 201

МИХАИЛ БУЛГАКОВ

Най-големият мистик на XX век..... 211

ЕРИХ МАРИЯ РЕМАРК

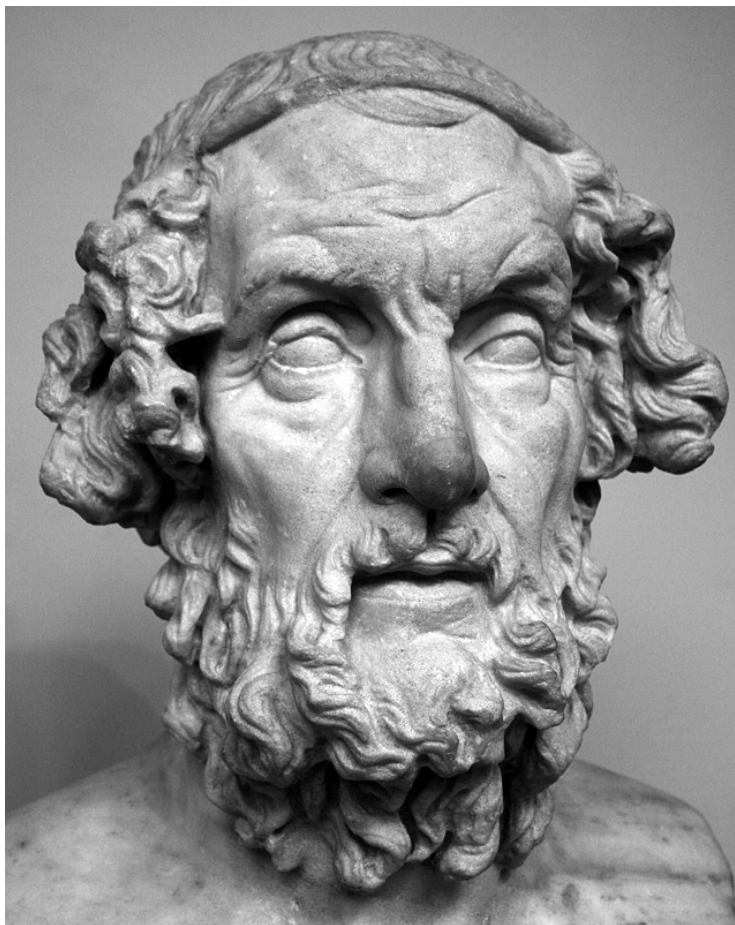
„Не светът е луд, а хората в него“ 221

ЪРНЕСТ ХЕМИНГУЕЙ„Понякога и на интелigentния човек
му се налага да се напие“ 229**ДЖЕРЪМ ДЕЙВИД СЕЛИНДЖЪР**

Писателят отшелник, избягал от културата..... 239

ГАБРИЕЛ ГАРСИЯ МАРКЕС

Приятелят на Кастро, посетил СССР..... 247

Омир, мраморен бюст

Омир

Загадъчна и знаменита историческа личност

 мир е поетът, на когото приписват авторството на великите древногръцки епопеи Илиада и Одисея. За него самия, за родината и времето, в което е живял, има безброй различни хипотези, датирани както в древността, така и в съвремението. В образа на Омир са виждали ту певец и „събирач на песни“, ту реално съществувал поет и знаменита историческа личност. В полза на последното предположение е и фактът, че думата „омир“, което означава „заложник“ или „слепец“ (на кимски диалект), но най-вероятно то е собствено име.

В продължение на много векове се водят спорове дали Омир е автор на поемите, които се свързват с името му. Кога, къде и как са създадени Илиада и Одисея? Доколко те почиват върху по-ранни съчинения? Дали са създадени от един и същи човек? И дали двете произведения изобщо са от един и същи автор? Възможно е личността Омир да не е съществувала и двете поеми да са се формирали чрез бавен процес на натрупване на отделните фрагменти, а може създателите им да са ги събрали с течение на времето от няколко творби на различни автори. Учените не могат да стигнат до единно и общо становище. Тогава откъде ние, които не сме специалисти в литературата, може да знаем кои са верните отговори на тези въпроси? Няма как да знаем. Но според мен в списъка на великите писатели задължително трябва да фигурира и Омир.

Щом съществува Илиада, значи съществува и нейният автор. (Тя е твърде добре композирана, за да бъде резултат на колективен труд!) В продължение на векове Омир и другите гръцки поети са създавали по-кратки поеми със

същата тематика и той очевидно се е обосновал на техните трудове. Но Омир не просто е създал Илиада от по-кратките поеми. Той ги е подбрал, композирал, преправял и допълвал и в крайния резултат е вложил целия си гениален талант. Предполагам също, че той е автор и на Одисея. Макар да доминира аргументът (заради разликата в стила), че двете поеми са създадени от различни автори, но приликите помежду им са повече от разликите. За личността на самия Омир знаем твърде малко.

Сказанията за живота му са или митове, или плод на научни хипотези. Така например според сказанието от Смирна баща на Омир е бил богът на река Мелета, а негова майка – нимфата Кретеида, възпитател – рапсодът¹ Фемий. Съществува едно много древно предание от далечно елинско време, че поетът е бил сляп. Но впечатляващите визуални образи в двете поеми ни позволяват да предположим, че дори да е бил сляп, не е бил такъв по рождение. Езикът на творбите му показва, че авторът е роден в Йония, район в източната част на Егейското крайбрежие. Макар да е малко вероятно толкова дълги и стриктно подредени поеми да са създадени без писменост, мнозина учени са склонни да допускат, че първоначално те може да са били само устни.

Във всеки случай Илиада и Одисея са древни паметници на гръцката литература. Тяхното съдържание обхваща част от сказанията за великия троянски цикъл. Илиада разказва за гнева на Ахил и последиците от него, които се изразяват в гибелта на Патрокл и Хектор. При това в поемата е разкрит само един фрагмент (49 дни) от десетгодишната война на гръците за Троя. Одисея възпява завръщането на героя в родината му след 10-годишно странстване.

¹ Рапсодите са професионални изпълнители на епични, предимно омирови поеми в класическа Гърция; странстващи певци, декламиращи поемите с жезъл в ръка (жезълът е символ на правото на човек да се изказва на събрание).

Предвид дължината на поемите (общо почти 28 000 строфи), те едва ли са щели да бъдат предавани достатъчно точно, ако не са били записани веднага след съчиняването им. Във всеки случай към шести век преди Христа двете поеми вече се смятат за велика класика, а биографична информация за Омир по това време вече няма. Впоследствие за гърците Одисея и Илиада завинаги остават национални шедьоври от най-висока класа. Интересното е, че векове наред независимо от различните промени в литературните стилове славата на Омир никога не намалява.

Полемиката по повод авторството на Илиада и Одисея, както и полуфантастичният образ на Омир създават в науката така наречения „омиров въпрос“, който и днес продължава да е дискуссионен. Той разглежда не само авторството, но и произхода, а също и развитието на древногръцкия епос, включително съотношението между фолклора и чисто литературното творчество в него. Защото първото, което прави впечатление в текстовете на Омир – стилистичните похвати: повторенията (установено е, че повтарящите се епитети, характеристиките на еднаквите ситуации, целите описания на еднаквите действия и повтарящите се реплики на героите заемат около една трета от целия текст в Илиада) и плавното изложение – са характерни за устната поезия.

Отдавна е установено, че авторът на Илиада е бил изключително наблюдателен. Разказът му е много детайлен и подробен. Археологът Шлиман извършва разкопките в Троя с Илиада в ръка, защото намира, че може да я ползва като географска или топографска карта. Точността в нея е направо документална.

В съвременния свят малцина са тези, които четат Омир, след като са завършили колеж или университет. Разликата му с Шекспир, чиито пиеси и стихове продължават да се четат, а драмите му се поставят в театрите и се приемат винаги особено радушно, е доста впечатляваща.

Омир и неговият водач, картина на Уилям-Адолф Бугро (1874 г.)

Омир рядко бива цитиран, за разлика от Шекспир и от повечето останали световноизвестни автори. Но защо тогава Омир фигурира в нашия списък? Причините са две. Първо, броят на хората (да не забравяме, че става дума за векове) които лично са чували или са чели поемите на Омир, е невероятно голям. В древния свят неговите поеми са били доста по-популярни отколкото в днешно време. В Гърция творбите на Омир са били познати на по-голямата част от населението и през доста дълъг период са определяли някои религиозни и етични норми. Одисея и Илиада са били добре познати не само на литературните интелектуалци, но и на военните, както и на политическите лидери. Много от древните римски водачи са цитирали поета, а по време на кампаниите си Александър Велики е носел със себе си препис на Илиада. За литературата значението на Омир може би е още по-голямо. Всички класически гръцки поети и драматурзи са повлияни от него и от творчеството му. Личности като Софокъл, Еврипид и Аристотел работят в традициите на Омир и се учат на литературно майсторство от него. Влиянието на Омир върху древните римски автори също е забележително. Всички те възприемат неговата поезия като образец на писателско майсторство.

Когато Вергилий, смятан за най-големия римски автор, пише шедьовъра си Енеида, той ползва за образец Илиада и Одисея. Никой поет в историята на литературата и изобщо не е толкова широко признат и не е имал толкова забележително влияние върху световното литературно творчество. През последните сто години по-четен от Омир е може би само Толстой. Възможно е той да има по-голямо влияние, но не бива се забравя, че влиянието на Омир продължава повече от 2700 години. Това е невероятно дълъг период както сред литературните фигури, така и сред популярните личности от другите области на човешката дейност. Бзспорно е, че както в миналото, така и днес няма кой да се сравнява с Омир.

William Shakespeare

Мигел де Сервантес

Прочутият съвременник на Шекспир

Сервантес е автор на един гениален роман. Но и самият му живот протича сякаш според каноните на повествование с напрегнат сюжет. Той с чест преминава през всички изпитания, които му отрежда съдбата, и буди възхищението на околните със своето мъжество, душевно благородство и рицарска доблест. В средата на XX век английското списание *Today's UK* проведе международна анкета на тема „40-те най-добри книги от първи век насам“, отговори, за която пристигат от цял свят. Според въпросната анкета първо място заема романът „Дон Кихот“ на Мигел де Сервантес, на второ остава „Война и мир“ на Толстой.

Според кръщелния регистър в църквата на град Алкала де Енарес Мигел де Сервантес Сааведра е роден на 29 септември 1547 година. В семейството има четирима братя и три сестри. Бащата, идалгото Родриго де Сервантес, е свободно практикуващ лекар. Думата „идалго“ означава, че той е от средите на западащите аристократични семейства, тоест от тези, които „вече не са заможни, нямат юридически права и не заемат високи постове в обществото“, макар че дядото на писателя Хуан някога е бил доста заможна и видна личност в Андалусия. Родриго де Сервантес е бил зле със слуха и не успява да напредне повече от обикновен лечител. Майката на писателя Леонора де Кортинас също произлиза от обеднял аристократичен род.

В търсене на препитание странстващият лекар обикаля със семейството си из почти цяла Испания, което дава на Мигел много материал за размишления и запомнящи се преживявания и впечатления. Въпреки немотия-

та, бащата успява да даде на сина си отлично образование. На десетгодишна възраст Мигел е изпратен да учи в йезуитска колегия, а след това продължава образованието си в Мадрид при един от най-известните испански педагози на онова време – Хуан Лопес де Ойоса, който става негов пръв литературен наставник. Известни са написаните от Мигел по онова време сонет, епитафия, елегия и няколко стихотворения.

През 1568 година, подсигурен с авторитета и препоръчителното писмо на своя учител, в което той го нарича „моят скъп и любим ученик“, Сервантес постъпва на служба при извънредния посланик на папа Пий V, който е пристигнал в Мадрид да изрази съболезнованията си по повод смъртта на испанския наследник. Заедно с него заминава за Италия и от 1569 година заживява в Рим, заемайки длъжността камерарий (ключар) при посланика, тоест приближено лице.

Причините, които са го принудили спешно да напусне Испания и до ден днешен не са изяснени. Съществува версията, че по време на дуел е убил един испански аристократ – в литературата за писателя има запазила се във връзка с такова дело заповед за арест на някой си Мигел де Сервантес. По онова време дуелите са доста разпространен начин за отстояване на честта. Година по-късно Сервантес събира документи за чистокръвния си испански произход и постъпва в испанската армия (за което „чистокръвният произход“ е задължително условие), разположена в Италия, за да участва във войната с турците, която се води по Средиземноморието.

През петте години служба той посещава едни от най-големите италиански градове: Милано, Болоня, Венеция и Палермо, научава италиански език и се запознава в детайли с италианската литература от епохата на Ренесанса – поезията на Данте, Петрарка, Ариосто и с „Декамерон“ на Бокачо. Според собственото му признание той е стра-

тен читател и много добре познава Светото писание и древната източна литература.

На 7 ноември 1571 година Сервантес участва в известната морска битка при Лепанто, когато обединеният флот на Свещената лига (папата, Испания и Венеция) под командването на дон Хуан Австрийски разбива турската ескадра и слага край на претенциите на Турция за източната част на Средиземно море. В този бой Сервантес е тежко ранен, след което никога повече не може да си служи с лявата си ръка. Това обстоятелство обаче не го сломява и той остава на служба в армията. Прекарва известно време на остров Корфу, а след това, на 2 октомври 1572 година, участва в битката при Наварин. През следващата година заедно с експедиционния корпус начело с Хуан Австрийски заминава за Северна Африка да брани крепостите на Голета и Тунис. След като се връща в Италия и служи още няколко години в Сардиния и Неапол, Сервантес решава, че е време да се прибере у дома.

Преди да отпътува, с мисли за бъдещето той и неговият по-малък брат Родриго, с когото служат заедно, си набавят препоръки, които да им послужат пред испанския крал Филип II. Писмата, които съдържат хвалебствия за воинската им доблест, са подписани от известни личности като дон Хуан Австрийски и вице-кралят на Неапол. Тези препоръки изиграват съдбовна роля за Сервантес и неговия брат.

На 20 септември 1575 година на борда на галерата „Слънце“ братята Сервантес отплават от бреговете на Неапол за Испания. В морето галерата е пленена от пирати и братята са пленени и откарани в Алфир – центъра на пиратството и търговията с роби.